

PAŃSTWOWA RADA OCHRONY PRZYRODY

KOMISJA DS. ZWIERZĄT

THE STATE COUNCIL FOR NATURE CONSERVATION – ANIMAL SPECIES COMMITTEE

Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, e-mail: sekretariat@prop.mos.gov.pl

tel. (+48 22) 36 92 017 / 36 92 461, fax: (+ 48 22) 36 91 159, <http://www.mos.gov.pl/>

PROP/KZ/ 8/2019

Warszawa, 15 sierpnia 2019r.

Pan Wojciech Hurkała
Zastępca Dyrektora
Departament Ochrony Przyrody
Ministerstwo Środowiska

OPINIA

na temat wniosku Polskiego Komitetu Krajowego IUCN do wykreślenia z listy gatunków łownych: głowienki *Aythya ferina*, czernicy *Aythya fuligula*, cyraneczki *Anas crecca* i łyski *Fulica atra*, w odpowiedzi na pismo z dnia 22 lipca 2019 r., znak DOP-WOŚ.055.253.2019.AJ.

Komisja PROP ds. zwierząt po zapoznaniu się z podłożonym wnioskiem i ekspertyzą uważa, że podejmowanie działań polegających na zmianie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych powinno opierać się o dane naukowe uzyskane z terenu Polski, należy także rozważyć wpływ pozostałych czynników o których piszą autorzy na rodzime populacje wyżej wymienionych gatunków. Komisja PROP ds. zwierząt wskazuje na brak aktualnych badań naukowych dotyczących trendów wielkości populacji łownych gatunków kaczek i wpływu pozyskania na stan i wielkość populacji.

Uzasadnienie:

Apel Polskiego Krajowego Komitetu IUCN Polska jest merytorycznie istotnym dokumentem wskazującym na problem użytkowania łowieckiego kilku gatunków kaczek i łyski. Gatunków należących do grupy fauny wodno-błotnej, której populacje zmniejszają się nie tylko w Polsce ale także w całej Europie. Autorzy raportu wskazują na pozyskanie łowieckie tych gatunków jako jeden z istotnych, choć nie pierwszorzędnych przyczyn zaniku omawianych gatunków. Mimo wskazania, że istotnymi przyczynami zaniku tych i innych gatunków są zmiany środowiskowe, powstanie farm wiatrowych czy oddziaływanie gatunków inwazyjnych, autorzy ekspertyzy zwracają uwagę Ministra wyłącznie na pozyskanie łowieckie i działania Polskiego Związku Łowieckiego.

Stan populacji wyżej wymienionych gatunków przedstawia się następująco:

Głowienka *Aythya ferina* - populacja europejska 198 000 – 285 000 par w porównaniu do populacji krajowej która stanowi 2% populacji europejskiej (BirdLife International 2015, Chodkiewicz i in. 2015).

Czernica *Aythya fuligula* - populacja europejska liczy 551 000 - 742 000 par a udział polskiej populacji stanowi 0,6% populacji europejskiej (BirdLife International 2015, Chodkiewicz i in. 2015).

Cyraneczka *Anas crecca* - populacja europejska liczy 557 000 - 915 000 par a krajowa populacja tego gatunku stanowi 0,2% populacji europejskiej (BirdLife International 2015, Chodkiewicz i in. 2015).

Łyska *Fulica atra* - populacja europejska liczy 945 000 - 1 550 000 par a Polska populacja stanowi 3,6% populacji europejskiej (BirdLife International 2015, Chodkiewicz i in. 2015).

Biorąc pod uwagę znaczenie populacji polskiej w Europie wydaje się celowe, aby pozyskiwanie gatunków o tendencjach spadkowych pod względem liczebności i zasięgu populacji było koordynowane w poszczególnych państwach Europy. Działania w tym względzie tylko w Polsce nie mają wpływu ani na stan ich populacji w Polsce, ani też w Europie. W tym kierunku powinny działać zarówno organizacje pozarządowe jak i agendy środowiskowe poszczególnych państw Europy.

Analizując procentowy udział poszczególnych gatunków wśród pozyskanych kaczek w wybranych latach (tabela oparta o dane PZŁ w załączeniu) należy wskazać na mały procent pozyskania gatunków kaczek innych niż krzyżówka (11,4%) w całej liczbie około 90 tysięcy pozyskiwanych w kraju rocznie kaczek. Jednocześnie należy stwierdzić, że z uwagi na okres polowań na kaczki przypadający na okres od 15 sierpnia do dnia 21 grudnia udział osobników migrujących najprawdopodobniej jest znaczny w wolumenie pozyskanych.

Kolejnymi czynnikami, o których piszą autorzy ekspertyzy, są zmiany zachodzące w środowisku w tym utrata miejsc rozrodu oraz presja gatunków drapieżnych w tym gatunków obcych. Zaangażowanie myśliwych w eliminację gatunków obcych wymaga wsparcia Państwa, gdyż jest to proces skomplikowany czasowo i kosztowny.

Mając na względzie złożoność problemu oraz brak kompleksowych danych z terenu Polski zasadnym wydaje się przeprowadzenie kompleksowych badań naukowych w przedmiotowym zakresie oraz na ich podstawie podejmowanie działań mających na celu zmiany legislacyjne czy to w zakresie okresów polowań czy też zmian przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz w zakresie pory doby w których możliwe jest wykonywanie polowania na ptactwo czy też przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne.

Przewodnicząca PROP

Prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

BirdLife International 2015 – strona internetowa www.birdlife.org

Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008-2015. *Ornis Polonica* 56: 149-189.

Udział (%) poszczególnych gatunków wśród pozyskanych kaczek w wybranych latach (dane Stacji Badawczej PZŁ w Czempiniu)

Kraj/Województwo	Rok	Kaczki			
		krzyżówka	cyraneczka	głowienka	czernica
Polska	2005/06	86,9	6,0	3,5	3,6
Polska	2006/07	87,4	5,8	3,5	3,3
Polska	2015/16	88,6	5,3	3,0	3,1
dolnośląskie		91,1	4,4	2,6	1,9
kujawsko-pomorskie		93,1	4,2	1,4	1,3
lubelskie		92,6	3,0	2,1	2,3
lubuskie		91,6	4,9	1,6	1,9
łódzkie		92,4	3,2	1,9	2,5
małopolskie		84,1	5,6	4,5	5,8
mazowieckie		93,1	4,1	1,3	1,5
opolskie		91,0	3,2	3,1	2,7
podkarpackie		86,8	7,0	4,1	2,1
podlaskie		92,8	6,9	0,2	0,1
pomorskie		92,3	4,3	2,1	1,3
śląskie		79,4	4,4	6,9	9,3
świętokrzyskie		84,5	4,6	5,3	5,6
warmińsko-mazurskie		89,8	7,2	1,7	1,3
wielkopolskie		83,9	7,6	4,6	3,9
zachodniopomorskie		88,6	8,5	1,7	1,2